СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 211. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 11-го ВЕРЕСНЯ 1948. No. 211. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 11, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 / 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПРИЗНАЧЕНО 15 БІЛЬЙОНІВ НА ОБОРОНУ В НАСТУПНОМУ РОЦІ

Вашинґтон, 9 вересня. — Президент Труман обмежив видатки на оборону на наступний рік до $15,000,000,000. Це значить, що видатки на цю ціль зростуть на $200,000,000 понад видатки, які призначено на теперішній скарбовий рік, що кінчиться 30 червня 1949 р. Закон передбачує, щоб прелімінар майбутнього буджету був готовий уже з днем 15 вересня. Тому, що видатки на оборону є тепер найбільше актуальними, секретар оборони Джеймс Форестал відбув конференцію з секретарями маринарки й повітряних сил для складення свого буджету. Вони змагали до цього, щоб витягнути кожний зайвий цент в буджеті на оборону. Президент Труман дуже опирався проти надмірного видатку на оборну, щоб не захитати рівноваги у видатках на внутрішні потреби нації. Крім цього президент рахувався з критикою республиканських противників, які закидують йому надмірні видатки на адміністрацію.

ВЕЛИКА РОБІТНИЧА ЮНІЯ ЗА ПІДТРИМКУ ДЮЇЯ

Олбені, Н. И. — Губернатор Тамес Е. Дюї дістав першу одверту заяву підтримки при виборах від великої робітничої юнії. Вилієм Л. Мек Фетриджж з Шікаґо, предсідник юнії послугачів у будинках, приналежної до Американської Федерації Праці, оприлюднив, що екзекутивна рада юнії ухвалила підтримувати Республиканську партію при виборах. Республиканські провідники вважають це за добрий знак, бо це перша робітнича юнія одверто вийшла з підтримкою для їхніх кандидатів.

ТРУМАН СКЛАВ ПЛЯН КАМПАНІЇ НА ЗАХОДІ

Вашинґтон. — Президент Труман оприлюднив свій плян передвиборчої кампанії на західні стейти. Він виїде в 10,000-милеву дорогу вже найближчої пятниці й переїде 16 стейтів, які разом дають 225 електорів. Більші промови виголосить Труман у містах Декстер, у стейті в Айовей, дальше в Денвер, Солт Лейк Сіті, Сан Франсиско й Лос Анджелес. Загалом президент затримається в 44 місцевостях під час своєї подорожі, заки почне поворот з Лос Анджелесу.

Ґубернатор Дюї поїде до Декстер з промовою два дні після промови президента Трумана і буде їхати потім вслід за ним з своїми промовами.

ПЕРША СТАРЕЧА ПЕНСІЯ ДЛЯ МАЙНЕРА

Вашинґтон. — Першу старечу пенсію з майнерського фонду дістав Горес Майкел Ейнскоґ з місцевості Рак Спринґс, в стейті Вайоминґ. Він має 62 літ життя і працював в шахтах 53 років. Його місячна пенсія виносить $100. Чек на пенсію виплатив майнерові особисто Джан Л. Луїс, голова майнерської юнії, який найбільше причинився до признання старечої пенсії майнерам. Ейнскоґ, приймаючи чек, сказав: „Хай буде благословенний день, в якому народився Джан Луїс". Луїс заповів, що вслід за признанням старечої пенсії для шахтярів повинні бути признані пенсії для інших робітників у небезпечних підприємствах.

КУШНІРСЬКА ЮНІЯ СКЛАДАЄ ГРОШІ НА ВИБІР ВОЛЕСА

Вашинґтон. Два свідки в комісії праці палати репрезентантів ствердили, що кушнірська юнія в Ню Йорку вживає тактики застрашування своїх членів при збиранні контрибуцій на підтримку кандидатури Генрія Волеса на президента. Свідки ствердили, що тактики застрашування вживає юнія теж для вимушення дарів на підтримку комуністичних газет. Свідками були: Морис Голднер і Вилієм Пайк.

СУД ДАЄ ДОЗВІЛ ОБВИНУВАЧЕНИМ КОМУНІСТИЧНИМ ЛІДЕРАМ ЇЗДИТИ ЗА ЗБІРКАМИ НА СВОЮ ОБОРОНУ

Ню Йорк. — Дистриктовий Федеральний Суд видав дозвіл Вилійемові Фостерові й девятьом іншим лідерам Комуністичної партії їздити по цілому просторі Злучених Держав для збирання фондів на свою оборону. Фостер і його 9 товаришів стоять під обвинуваченням, що вони змагали до насильного скинення уряду Злучених Держав. Суд над ними має початися в Ню Йорку 15 жовтня. Суддя Саймон Г. Рифкін, який видав дозвіл, не прихилився до виводів прокуратора, що обвинувачені зажадали дозволу на поїздку в злій вірі, бо їм не йде про збирання фондів, а про ширення комуністичної аґітації.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОГОЛОШУЄ 24 ЖОВТНЯ ДНЕМ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ

Вашинґтон. — Окремою прокламацією проголосив президент Труман день 24 жовтня як „День Обєднаних Держав". Населення Америки має в тому дні відновити свою віру в ідеали О.Д. Є це третя річниця введення в життя чартеру О.Д. Вона припадає на неділю.

НАЙШЛИ ЛІК НА АРТРІТІС

Ню Йорк. — На річнім зібранні Американського Товариства Терапевтиків, що відбувається в готелі Пенсилвенія, оприлюднив д-р Джордж Ґреґорі Гайду з Голдвотер Меморіял Госпитал, що знайдено спосіб лікувати старечу недугу, звісну під назвою „артрітіс". Є це старече недомагання, яке виявляється в різних формах ревматизму й болів мускулів. Гайду каже, що лікування не полягає в якійсь одній медицині ,але у відповідному вживанні різних лічничих засобів. Одначе найважнішим засобом до цього є хемічна речовина, звана в медицині латинськими буквами АРТ. Впарі з уживанням цеї речовини треба ще вживати золотої й мідної солі.

Президент потверджує, що Америка буде боронити своїх прав у Берліні

Вашинґтон, 9. вересня. — Президент Труман потвердив заяву секретаря С. Маршала з учора, що Злучені Держави будуть продовжувати оборону своїх прав у Берліні і не дадуть себе викинути зтого міста. Це сказав він спершу на пресовій конференції, а потім у розмові з Дейвидом Дубінским, предсідникоем юнії робітників жіночого одягу, який відвідав Білий Дім. Хоч заява президента не є новістю, то її повторення в таку важливу хвилину, як заворушення у Берліні, найде відповідну інтерпретацію серед політичних кол. Це вказує теж на становище, яке зайняла Рада Краєвої Безпеки на своїх нарадах у вівторок, хоч не видано жадного комунікату з того засідання.

ПЕРСОНАЛ СОВЄТСЬКОГО КОНСУЛЯТУ ВИЇХАВ З НЮ ЙОРКУ.

Ню Йорк. — З незвичайним поспіхом виїхав у четвер персонал совєтського консуляту в числі 25 осіб. Росіяни забрали з собою обстанову консуляту, навантажили її на вантажні авта, самі всіли на приватні омнібуси і виїхали з тим усім до пристані в Джерзі Сіті. Там вони всіли н совєтський корабель, який відплив до Мексика, а звідти поїде до Совєтів.

35,000 СВІЖИХ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ ЗАМОРЕМ.

Вашинґтон. — Американська повітряна сила зросла на 35,000 людей впродовж минулого року, як це оприлюднює команда повітряних сил. Летуни й залога розміщені на важливих оборонних становищах. Їх загальне число виносить тепер 130,000 людей. З кінцем минулого року число американських летунів виносило 95,000. До 130,000 людей не вчислена залога бомбовальників марки Бі-29, які находяться в Англії, ані 1,500 летунів, які поїхали до Европи для перевозу харчів до Берліна. Здогадуються, що головна американська летунська сила находиться під теперішню пору в Европі.

ГОФМАН ТВЕРДИТЬ, ЩО ЕКА ВРЯТУВАЛА ЕВРОПУ ПЕРЕД БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ЗАЛИВОМ.

Вашинґтон. — Плян Маршала врятував Европу перед большевицьким потопом і допоміг їй поставити на ноги свою власну промисловість — таку думку висловив Пол. Г. Гофман, Адміністратор Економічної Кооперації. Він заявив перед горсткою бизнесовців, що Італія й Франція були б уже перед 6 місяцями в руках комуністів, якщо б Америка не була прийшла з допомогою на підставі Пляну Маршала. Він пригадав на заяву республиканського знавця закордонної політики Джана Фостера Долеса, що „Росія не хоче ні миру ні війни, а безупинного заколоту".

ПРОВОКАТИВНА ДЕМОНСТРАЦІЯ СОВЄТСЬКОЇ ВОЄННОЇ СИЛИ НАД БАЛТИКОМ

Копенгаґа, Данія, 10. вересня. — Спостерігачі з данського острова Борнгольм на Балтику ,повідомляють про постійне порушування совєтською воєнною авіяцією та совєтськими воєнними кораблями данської суверенності в цьому районі. Як відомо, острів Борнольм був окупований Совєтами продовж 11 місяців після капітуляції Німеччини. Данський уряд докищо не поробив жодних дипломатичних заходів для припинення совєтських провокацій.

ПАПА ПЕРЕДАВ ПОСЛАННЯ „ДОБРОЇ ВОЛІ" ПРЕЗИДЕНТОВІ ТРУМАНОВІ.

Рим, 10. вересня. — Папа Пій XI. прийняв на окремій авдієнції американську делеґацію, що брала участь в нарадах Міжпарляментарного Союзу. Під час розмови Папа Пій передав за посередництвом сенатора Олбена В. Барклі „послання доброї волі та приязні" для президента Трумана.

Західний світ готовиться до оборони

ПРОҐРЕС І УСПІХ В НАРАДАХ В СПРАВІ „АТЛАНТІЙСЬКОГО ДОГОВОРУ".

Лондон, 10. вересня. — Не зважаючи на всю таємницю нарад, тут відомо, що конкретні пляни для т. зв. „Атлантійського договору", що на випадок війни з'єднував би ґльобально всі воєнні ресурси Злучених Держав Америки, Канади, Великої Британії, Франції, Бельґії, Голляндії та Люксембурґу, зробили в останніх тижнях швидкий проґрес і вже в найблищому часі вони мали б повністю закінчитися. Кінцевий комунікат на цю тему мав би бути проголошений аж після виборів нового президента ЗДА в листопаді ц. р., але обі американські політичні партії, Демократична і Республиканська, одержують через військове і дипломатичне посередництво повні інформації про хід нарад. Додатково виясню́ється, що цей договір не матиме форми військового союзу ЗДА і Канади з европейськими країнами і тільки передбачуватиме його негайно на випадок війни. В договорі та в розмовах на цю тему звернено окрему увагу на необхідність всебічного забезпечення французької армії американським вирядом. Підкреслюється теж американську рішучість в оборонній допомозі европейським країнам.

СКАНДИНАВСЬКІ КРАЇНИ ПОГОДИЛИСЬ В СПРАВІ СПІЛЬНОЇ ОБОРОНИ.

Стокгольм, Швеція, 10. вересня. — Від двох днів тут відбувалися наради міністрів закордонних справ Швеції, Норвеґії і Данії в справі спільної оборони цих країн перед можливим наступом. Міністри рішили видати відповідні інструкції своїм військовим штабам, щоби ті опрацювали відповідні напрямні в цій справі. Договір не має військового характеру, але у його висліді може повстати спільний оборонний штаб цих країн.

ЩЕ В СПРАВІ ПЕРЕСЕЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ СКИТАЛЬНИКІВ.

До вчорашнього повідомлення про наради в Комісії для Переміщених Осіб в департаменті стейту у Вашинґтоні в справі переселення українських скитальників - фармерів до стейту Меріленд, екзекутивний директор ЗУАД Комітету додатково стверджує ще таке: Свого часу ЗУАДКомітет звернувся окремими листами до всіх ґубернаторів стейтів, прохаючи в них відповідної піддержки та співпраці в справі переселення українських скитальників до ЗДА на підставі нового закону. На це письмо позитивно відгукнулись ґубернатори стейтів Меріленд, Мейн, Масачусетс, Ілиной, Мінесота, Ню Йорк, Пенсилвенія, Вашинґтон, Вайомінґ, Норт Дакота, Айова та інші, обіцюючи свою співпрацю та піддержку. В деяких стейтах вже пороблено в цьому напрямку відповідні конкретні заходи, головно щодо посвідчень про запевнення праці та мешкання для українських переселенців. Акція ЗУАДКомітету під цим оглядом продовжується і поширюється. Між іншим, з понеділкових нарад у Вашинґтоні американські часописи, головно фармерські, принесли широкі звідомлення, заохочуючи фармерів до співпраці. Д-р Ґалан з жалем стверджує, що акція висилки іміґраційних посвідчень серед американських українців є дуже незадовольняюча, тимбільше в порівнанні з акцією між самими американцями в цій справі. ЗУАД Комітет ще раз звертається з гарячим апелем до американсько-українського загалу, щоби не занедбувано цеї важливої справи та не проґавлено цеї одноразової нагоди на остаточний рятунок наших братів в Европі. Це можна зробити висилаючи негайно до ЗУАД Комітету виповнені та потверджені нотарем аплікації про запевнення мешкання і праці новим імігрантам.

СВІТОВИЙ КОНГРЕС УКРАЇНСЬККОГО ЖІНОЦТВА ВІДЛОЖЕНО ДО 12-го ЛИСТОПАДА.

Филаделфія, 10. вересня. — Діловий Комітет Світового Конґресу Українського Жіноцтва, заповідженого на дні 1. і 2. жовтня, повідомляє про відложення реченця цего Конґресу на 12. і 13. листопада. Причиною відложення була проволока в полагодженні необхідних формальностей, зв'язаних з приїздом на Конґрес делегаток зорганізованого українського жіноцтва на скитанні в Европі. Відповідний комунікат Ділового Комітету СКУЖ на цю тему буде надрукований в черговому виданні цього щоденника.

СТРІЛИ В БЕРЛІНІ

СОВЄТИ ВІДКРИЛИ ВОГОНЬ В 250,000 БЕРЛІНЦІВ, ЩО ПРОТЕСТУВАЛИ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗАЦІЇ МІСТА. ОДИН ВБИТИЙ І КІЛЬКОХ РАНЕНИХ. ДЕМОНСТРАНТИ ПОДЕРЛИ СОВЄТСЬКИЙ ПРАПОР І ОБКИДАЛИ КАМІННЯМ БОЛЬШЕВИКІВ. БРИТАНЦІ ПРИВЕРНУЛИ ПОРЯДОК.

Берлін, 10 вересня. У висліді збільшуваних совєтських зусиль на захоплення повної контролі цілого міста Берліна, вчора ввечорі тут дійшло до кривавого зудару між масою біля 250,000 проти-комуністично наставлених німців та совєтськими військами і німецькою поліцією зі совєтського сектора. Символічним актом завершення цего зудару було здертя німцями совєтського червоного прапору з Бранденбурської Брами, духового центру цього міста.

Відповідаючи на зорганізовану Совєтами большевицьку демонстрацію попередніх днів, у висліді якої комуністи захопили приміщення Міської Ради в совєтському секторі, виганяючи саму Раду в західні сектори ,величезна маса, бо біля чверть мільйона проти - комуністично наставлених німців влаштувала вчора велику демонстрацію біля руїн німецького Райхстаґу і опісля йшла під ,будинок Контрольної Ради Союзників, домагаючись припинення совєтських безпорядків в місті та викрикуючи гасла проти Совєтського Союзу і німецьких комуністів. Це була найбільша німецька демонстрація від часу закінчення війни і вона була недвозначним свідоцтвом настроїв та бажань населення, тимбільше, що вона була спонтанна і ніким не організована. В міжчасі відділ совєтського війська переїжджав відкритим „джіпом" в британську зону, щоб змінити почесну сторожу біля совєтського пам'ятника. Демонстранти обкидали авто камінням і тоді совєтські вояки відкрили вогонь в товпу. За тим теж совєтські вояки та відділи їх німецької п'ятиколонної поліції зі совєтського сектора почали стріляти в демонстрантів з ручних кулеметів. Поранено десяток осіб, з яких один 16 літний хлопець помер в госпиталі. Це вивело з рівноваги демонстрантів, один з яких здер з Бранденбурської Брами совєтський прапор і товпа подерла його на шматки. Тільки негайна інтервенція британської військової поліції не допустила до дальшого кровопролиття та привернула порядок. Під час демонстрації німці намагалися якнайголосніше сказати большевикам, що вони про них думають. При цьому дійшло й до гострої виміни думок між представниками совєтської і західних окупаційних влад. Совєтська пропаганда тепер подає свою версію демонстрації та намагається обвинувачувати за неї західних союзиків. Події в Берліні знову піднесли загальні воєнні настрої.

ВІЙСЬКОВІ ҐУБЕРНАТОРИ В БЕРЛІНІ НЕ МОГЛИ ДОГОВОРИТИСЬ

Лондон, 10 вересня. З поінформованих британських джерел заявляють, що переговори чотирьох військових ґубернаторів Німеччини в справі одної валюти в Берліні і її спільної контролі дійшли до такого стану, що вже не видно будьякої можливості їх позитивного результату. У висліді, справа мала б знову опинитися в руках дипломатів в Москві.

КЕІЛЬ ТВОРИТЬ УРЯД ФРАНЦІЇ. ГОЛІСТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ВИБОРІВ

Париж, 10 вересня. Генрі Кеіль, старий член Радикальної партії, прийняв пропозицію президента країни та намагається створити новий уряд Франції. Сьогодні після полудня він зложить в парляменті свою політичну декляраціо, домагаючись відповідних повновластей. Загально вважається, що він має вигляди одержати їх. Керівник правого екстремістичного Об'єднання Французького Народу, ген. Шарль де Голь, сам ще досі не забрав офіціяльного становища щодо теперішньої кризи від часу відставки уряду Шумана, але з головної кватири його партії проголосили декляраціо, домагаючися розписання нових виборів до парляменту. Призначений премієром Кеіль заявив, що головною ціллю його уряду буде фінансова стабілізація в країні, відсутність якої була причиною теперішньої кризи.

ЮГОСЛАВСЬКА АРМІЯ БЕРЕ АКТИВНУ УЧАСТЬ У ВІЙНІ В ГРЕЦІЇ

Атени, 10 вересня. Грецьке міністерство війни вчора ввечорі повідомило, що під час боїв на грецькій території вбито одного югославського офіцера і дев'ятьох вояків, а трьох інших захоплено в полон. Всі вони були в уніформах реґулярної югославської армії. Це є наглядний доказ закордонної участи в грецькій „громадянській війні" і грецький уряд заявив, що на випадок, як ООД не знайде відповідних способів і засобів, щоби припинити наїзд сусідів на Грецію, то він зуміє це зробити сам при допомозі своїх союзників.

ФРАНЦУЗЬКО - ІТАЛІЙСЬКІ МИТНІ ПЕРЕГОВОРИ

Рим, 10 вересня. Італійський міністер закордонних справ, ґраф Карльо Сфорца, відкрив вчора працю спільної італійсько-французької комісії, завданням якої є виробити конкретні форми переведення в життя договорених митних постанов та з'єднання господарств обох країн. Вважається, що комітет закінчить свою працю протягом приблизно трьох тижнів, створюючи базу для нових господарських стосунків та нового господарського розвитку обох сусідніх народів.

КОНҐРЕС БРИТАНСЬКИХ ПРОФСПІЛОК ПІДДЕРЖУЄ ПОЛІТИКУ УРЯДУ

Марґейт, Англія, 10 вересня. Конґрес Британських Професійних Спілок, що відбувається в цьому місті, ухвалив вчора резолюцію, в якій піддержує урядову програму економічної стабілізації. Резолюцію ухвалено після домагання до уряду зробити дальші заходи для зменшення цін на продукти широкого вжитку.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДБАТИ ЗА УКРАЇНСЬКУ МОВУ І ШКОЛУ

Почався шкільний рік. Пішли в школу теж і наші діти. Явище в цій порі року нормальне й не було б потреби над ним ширше застановлятись, тим більше, що не треба вже навіть накликати наших батьків посилати дітей до вищих шкіл, як це бувало в минулому, бо вони це роблять і без пригадки. Коли ж таки згадуємо за новий шкільний рік, то на це є особлива причина. Правда, теж і цю причину наш загал знає, але, на жаль, не бере її собі до серця в такій мірі, як було б побажане. Тому треба далі нагадувати потребу і вагу української школи.

На американській землі може свобідно звеніти теж і українське слово — в хаті, організації, церкві, на вічу, концерті, чи деінде. Можемо влаштовувати тут різні українські імпрези, можемо мати українські курси і українську школу. Можемо навіть дати змогу розвиватись свобідно українській науці в американських установах, чи в такій, як недавно оснований Американський Відділ Наукового Товариства ім. Шевченка. Це все можна робити в часі, коли на українських землях під московсько-большевицькою окупацією не можна ні говорити, ні писати правди про український нарід та його національне й культурне обличчя, чи про його політичні ідеали. Дотого на наших очах зростає в Америці таке зацікавлення Україною, якого досі не було. Тим самим зачинають виринати нові перспективи для тих американців з українського роду, які вивчили українську мову, які обізнані з минулим українського народу, його культурою та змаганнями.

Маючи ці речі на увазі, повинно бути по наших громадах більше зацікавлення українською школою чи хоч вечірними курсами навчання української мови. Ми повинні прикладати теж більшу увагу до університетських курсів українознавства, а такі у нас вже були, от хоч би на Колумбійськім університеті в Ню Иорку, а коли не продовжуються, то в першу чергу через нашу байдужність, в цьому і нашої молоді.

Вдержуймо доконче з українського шкільництва в Америці бодай це, що існує, а водночас пробуймо його розбудовувати. Маймо на увазі, що тепер маємо вже по громадах багато свіжих сил, що прибули недавно з европейської скитальщини та які помогли б нам на полі українознавства надолужити це, що було припізнене, або й цілком не виконане. Таких компетентних сил прибуде до Америки незабаром більше, так, що буде змога по всіх наших осередках влаштовувати українські курси, бодай для такої нашої молоді, що хоч трохи розуміє чи говорить по українськи.

Найбільш складне питання, що робити з дітьми третього покоління, які чули в дома вже тільки англійську мову. Не беремось вирішувати, як це важке питання розвязують існуючі наші цілоденні школи, чи вечірні, в яких учать Сестри Василіянки. Не говоримо теж про це, як дають собі з тим раду наші вищі школи. Зазначуємо тільки те, що які не існували б українські школи, їх треба попирати, змагаючи водночас до їх поліпшення при допомозі фахових сил, які тут виховані, так теж і тих, що вже прибули чи далі прибувають зі скитальщини.

У ВЛАСНОМУ ІНТЕРЕСІ

Характерне явище: в усіх численних міркуваннях на тему Українського Народного Союзу, надрукованих на цьому місці під час теперішньої кампанії за збільшенням кількости його членів до 50,000, зверталося найменшу увагу на всі ці безприкладні безпосередні особисті користі, що їх приносить кожному американському українцеві членство в цій великій організації. А це не є справедливо, бо УНСоюз, це братня запомогова організація, ціллю якої є в однаковій мірі турбота і допомога загалові, як і кожній одиниці зокрема, яка тільки цеї допомоги потребує та яка собі на неї заслужила, виповнюючи всі передумови. Ці свої цілі, загального й індивідуального порядку, УНСоюз здійснює з найбільшою послідовністю вже більше як пів сторіччя і їх з кожним роком ще більше поширює. Крім широко закроєної громадської праці, яка й головно на Союзі та його членстві базується, крім великої пробробленої вже і ще плянованої культурної роботи, крім величезних організаційних та інших заслуг, УНСоюз може виказатися теж предовгим реєстром цеї допомоги, яку він виявив своїм членам власне в найбільш критичних хвилинах їх життя.

Прикладом того, до яких розмірів може доходити індівідуальна допомога УНСоюзу його членам, хай послужить лист брата і сестри покійного Івана Мисливого з Йонґставн, Огайо. В цьому листі пишеться:

„Родина покійного нашого брата Івана Мисливого, що був членом 230 відділу УНСоюзу і помер 30. липня ц. р., складає УНСоюзові щиру дяку за ту велику допомогу, яку виказано покійному. Покійний вступив до Союзу в 1912 році і тільки два роки був здоровий. В 1914 році його зустріло велике нещастя, бо був важко покалічений, працюючи в шахті. Від того часу, отже цілих 34 роки, він пролежав по госпиталах і за весь той час единa допомога, яку він одержував, була допомога від Батька-Союзу. За той час він одержав від УНСоюзу 1,400 долярів допомоги, при чому його посмертне в нічому не було нарушене. Цих 1,400 долярів були виключно ласкою УНСоюзу.

Чи є ще яка друга організація в світі, щоби так піклувалася своїми членами? Після смерти нашого брата ми теж негайно одержали повну суму $1,000 його обезпечення. Це спонукує нас зложити прилюдну подяку УНСоюзові, його урядникам та нашому 230 відділові і його членам за останню прислугу покійному братові. Хай Господь Всевишній нагородить вас усіх та хоронить від всякого зла..."

Яка велика історія людини криється за тими короткими словами: скільки людського горя і який ясний промінь в ньому, внесений допомогою УНСоюзу. А цей лист не одинокий, як і не одинока ця індівідуальна допомога УНСоюзу своїм членам. Їх багато, дуже багато. Але на це не завжди звертається увагу, бо цю допомогу УНСоюз вважає своїм обов'язком і не вимагає за неї ані подяк, ані окремих призпань.

На цю ділянку особистої допомоги хочеться звернути увагу нашому загалові ще під кінець кампанії. Це вже якась така дивна природа людини, що її часто доводиться тягнути до її власного добра за вуха, як медведя до меду. Союз і під цим оглядом робить все можливе, розгортаючи широку роз'яснювальну роботу, вказуючи на всі ці користі і привілеї, що їх дає членство в УНСоюзі, як під загальним громадським, так і особистим оглядом. Кампанія за збільшення членів Созу до 50,000 дає і під цим оглядом окрему нагоду та ще окремі привілеї. Дні цеї кампанії вже пораховані, ще тільки до кінця цього місяця. Треба сподіватися, що цей час і цю одноразову нагоду використають всі ті, які з будьяких причин не могли, чи занедбали це зробити дос[illegible]

Короткий час кампанії [illegible] винні мати на увазі го[illegible] поодинокі відділи УНС[illegible] щоби за той час поп[illegible] свої квоти і зайняти краще місце в кінцевих підсумках кампанії.

Заговорили про робітництво

День Праці, тобто день 6. вересня ц. р., зазначився знаменним посланням президента Трумана й губернатора Дюїя, зверненими до робітництва. В тому дні започаткував теж президент Труман, як провідник Демократичної партії, передвиборчу партійну програму. У своїх промовах у стейті Мишиген Труман звернув свою головну увагу на добробут зорганізованого робітництва й остеріг його перед небезпекою, яка, на його думку, мала б прийти збоку Республиканської партії на випадок, коли б партія перебрала б у свої руки владу в державі, що могло б статись по виборах у листопаді. Президент Труман закидає республиканцям, що вони стоять по стороні великого бизнесу й кличе до зорганізованого робітництва: „Ви маете причину боятися й тому майтеся на осторозі!"

На думку Трумана головна зброя республиканців проти зорганізованого робітництва, це теперішній робітничий закон Тефта-Гартлія, ухвалений у минулій сесії конгресом, який має республиканську більшість. Це знов опрокинув губернатор Дюї, республиканський кандидат на президента, а властиво його речник, Гаролд Стасен, що вважає промову Трумана до робітництва виборчим трюком, змагаючи до здобуття робітничих голосів для Демократичної партії. Відомо, що за законом Тефта-Гартлія голосувало теж й багато демократів. Мимоходом кажучи, тепер усі цього роду заяви мають головно агітаційний характер, бо й виголошувані з огляду на наближаючіся вибори.

На конвенції юнії Злучених Електричних Робітників, яка почалася в Дні Праці у Ню Йорку, кандидат Прогресивної партії, Генрі Волес, заатакував робітничу й закордонну політику Трумана, а теж і його політику в справі стримання підвишки цін. Коли Волес це сказав, тоді половина конвенційних делегатів почала вигукувати звичайний в Америці оклик невдовілля — „бу-у-у". Друга половина, разом з публикою на галерії, почала плескати в долоні на знак признання. Юнія Електричних Робітників звісна із свойого прокомуністичного наставлення завдяки своєму предсідникові, Албертові Фицджералдові. Він, як містопредсідник конвенції успокоїв делегатів заявою, що членство юнії є поділене в своїй підтримці кандидатів, бо одні йдуть за Волесом, інші за Труманом. Після такого втихомирення Волес говорив дальше проти Трумана, закидаючи йому, що то Труман „промостив шлях для акту Тефта - Гартлія". Провідникам центральних робітничих організацій, тобто Ґрінові й Мореєві, зробив закид, наче б то вони вели політику „апізерства" (угодовства) у відношенні до Трумана. Тому, що Труман веде закордонну політику в порозумінні з республиканцями, то — каже Волес — з такого порозуміння виходить загроза для робітників і першими жертвами їхнього порозуміння впадуть робітничі юнії. „Така закордонна політика обрахована на всесвітні зиски, а це все станеться коштом американського народу" — заявив Волес.

Филип Морей, голова Конгресу Індустріяльних Організацій, виголосив у Дні Праці промову у Гвилинґ, у стейті Вест Вирджінія і ствердив, що робутничий рух в нашій країні „обтяжений законними ланцюхами,... а це грозить знищенням робітництву". Він теж згадав, що монополісти опанували конгрес на 80 відсотків і вони то перевели закон Тефта-Гартлія, який є „законодатним монстром".

У катедрі св. Патрика в Ню Йорку з нагоди Дня Праці відбулася Служба Божа на намірення Товариства Католицьких Робітничих Юніоністів і там промовляв о. Джан Е. Бирн, професор Робітничої Школи в Вайт Плейнс. Він вказував небезпеку для робітничих юній збоку комуністів, а теж звернув увагу на небезпеку для робітництва через закон Тефта-Гартлія. Він доводив, що цей закон спиняє законну діяльність юній і тому кожен, хто агітував за його ухваленням, підтримував інтереси підприємців, які схильні порозумітися навіть з комуністами на шкоду робітників. Про комунізм висловився о. Бирн, що це „велика сила для розбиття юній під теперішню пору". Він виказав, що в юнії Електричних Робітників, як теж у юнії Прилюдних Робітників і Професійних Робітників комуністи викидають насильно робітників - некомуністів утакий спосіб, що переводять „вбивства характерів і очорнюють людей", щоб опанувати згадані юнії. Отже небезпека для робітничого руху йде збоку комуністів і людей, які перейнялися матеріялізмом, все одно чи це люди з лівиці, чи з правиці.

Це тільки кілька виїмків із промов і заяв, сказаних прилюдно в Дні Праці. Кільки подібних осторог було сказаних в різних стейтах і місцевостях, цього не можна зібрати докупи. Та все ж таки й те, що дійшло до прилюдного відома, вистарчає для глибокої застанови над справжнім положенням американського робітництва під теперішню пору і над можливістю небезпеки для нього. Від першого Дня Праці перед 66 роками американське зорганізоване робітництво зробило велетенський поступ. Сміло можна сказати, що жадне інше робітництво в світі не осягнуло стільки добробуту, як американське. Робітництво це сила, з якою рахується тепер кожний політик, чого свідком саме повище наведені промови. Цю силу треба збільшати в розумний спосіб, такий, який сказував би, що робітництво добре розуміє, що цю його силу треба вживати для загального добра.

Зорганізоване робітництво може нині дати собі раду з усіми дійсними й уроєними ворогами і мати за собою більшість загалу. Одначе не зможе робітництво віднести перемоги, коли воно буде загрожене у своїй середині диктатурою юнійних урядовців. И тому попри загрозу для робітництва збоку зовнішних ворогів треба все пригадувати теж на небезпеку збоку внутрішніх ворогів. Коли ж іде про вибори, то треба памятати, що голос робітника при виборах, це його зброя. Хай же він заздалегідь приготовляеться до належного використання цієї зброї.

Таємнича смерть Жданова

Недавно облетіла світ вістка, що „найвірніший соратник" Сталіна, Жданов раптово помер. Тут поневолі приходить на думку доля Кірова, тому, що як роля і персональна особистість, так і доля самого Жданова нагадують Кірова.

Кіров, як і Жданов, був секретарем ленінградського обкому партії та другим секретарем (після Сталіна) ЦКВКП (б). Ленінградський обком партії, завжди вважався найважливішим серед всіх обкомів партії Сов. Союзу, бо тут почалася перше так зв. Велика Жовтнева Революція (1917 р.). Ленінград після цього завжди кликався „колискою" та „цитаделлю" пролетарської революції. Ото ж не дивно, що посаду секретаря ленінградського обкому партії завжди доручали „найвірнішому" і найздібнішому адепту партії.

Тоді Кіров був найздібнішим серед всіх тих, що оточували, Сталіна. В ті часи Кіров мав величезну популярність та вплив як серед самого ЦК партії, так і поза ним серед партійної маси. Він був блискучий промовник і своїм таланом вмів промовляти до „сердець" послідовників партії, кажуть, лишав далеко позаду себе самого Сталіна. Саме в той час від самого верху ЦКВКП (б) й до найнижчих клітин її йшла, вже навіть не глуха, а відома широким колам партійців боротьба за і проти генеральної лінії партії (а посуті — за чи проти політики Сталіна). Це всім відома боротьба „праволіво ухильників" та троцькістів проти політики Сталіна як в сердині СССР, так і поза її межами. Саме тоді в 1934 році після 10-річного панування Сталіна над партією, вірніше після десятирічної диктатури над партією, всі оті ухильники, що разом називалися просто „опозицією", (бо були в опозиції до політики Сталіна) мали всі докази наяву, що Сталін не відбудовує, а руйнує, або вже зруйнував країну. І це правда. Тому недивно, що серед партійців навіть був великий страх в той час за долю

(Докінчення на стор. 3-тій)

ІВАН КРАВЧЕНКО. Авторські права застережені.

ЧОРНИЙ ВОРОН
(ПРАВДА ПРО СССР)

Всім мученикам і незчисленним жертвам комунізму — присвячую.
Автор.

35)

Вчора з вечора й до самого ранку його катували, тобто „просили" підписати. Вранці, сьогодні його привели попід руки теж двоє. Він ледве, ледве, при допомозі наглядачів тримався на ногах. Коли вони його ввели в камеру і пустили, то він ото впав і не вставав. Он подивіться на нього. Вся одежа на ньому на стрічки пошматована, а з-під тих стрічок видко величезні чорні плями на всьому тілі. Лице його теж все чорне.

Я цього не хотів вам сказати, бо хоч ви і складаєте враження порядної людини, але престорога не шкодить, бо тут широко практикується, що „вони" підкидають у камеру своїх шпигунів, які провокують нас. Бережіться і ви отих провокаторів, — дружелюбно закінчив він.

Для мене, на сьогодні, на перший день ув'язнення це було забагато. Я відчував в душі своїй якусь надзвичайну трагедію. В мене не вистачало сили встати і подивитись на лотиша. Та на що дивитись? На жахливі сліди мордувань? Дивитись, щупати людську трагедію? Аджеж вона ось тут, перед очима.

— Ти цікавився життям в'язниці? — шепоче то йже самий голос. — Дивись, ось воно без прикрас. Подивись он на того лотиша, то не штучні чорні фарби на ньому, то кров запеклась від рук жахливих потвор. Підійди! Підійди до нього! Глянь на його посічене на стрічки вбрання і на його тіло? Тобі прийдеться свідчити все це, коли ти вийдеш живим з відціля! — невблаганно шепоче той же самий голос.

І я покірний йому, встаю, підходжу до лотиша і крізь стрічки посіченої сорочки бачу чорну, запечену кров на шкірі і на стрічках.

— А чи живий він? — і я стаю на коліна біля нерухомого тіла, нахиляюсь до нього і запевнений, що він ще дихає, встаю і, мов п'яний, хитаючись простую на своє місце, а вся камера крутиться у мене в очах. Важко схиливши голову на руки, які вперлись в коліна, я не можу зібрати свої думки до купи. Мені здається, що все це і я сам в цій людській невиразній трагедії, — це тільки жахливий сон.

Не може бути, щоб у країні „где вольно дышет ечловек" були такі жахливі мордування в нічому неповинних людей. А цікаво, Сталін знає про це, чи ні? — задаю я собі питання.

І я запевняю сам себе в тому, що „він", мабуть, не знає. Безумовно не знає, бо коли б він тільки дізнався, то негайно припинив би ті мордування. Треба любою ціною, ціною власного життя повідомити його про це. Нехай катують мене, нехай вбивають, ріжуть на дрібні кавалки, але я своїм життям повинен врятувати життя мільйонів нівчому неповинних жертв НКВД, — так думав я в перші дні свого ув'язнення.

Що робити? Боже! дай мені сили вийти переможцем в цім нерівнім бою! Ні! Я не підпишу нізащо! Нехай мордують, нехай ріжуть на кавалки, стріляють, але я не підпишу!

— Ні! Я нізащо не підпишу!, вже голосно висловлюю я свою думку.

— Цікаво було б зустрінутись з вами після допитів. Ви мабуть довго у нас не пробудете. Вас кудинебудь обов'язково переведуть, переведуть до тих, що ще не підписали, якщо є ще такі у в'язниці. Але, здається, що таких вже нема. Всі підписують. Одні після першого ж катування підписують, другі пізніш, але все-одно підписують. Може ви один такий будете, — ласкаво звернувсь до мене дідусь Л.

— Вас тоже мордували? — запитав я його.

— А як же вони без цього можуть? Звичайно, мордували, били, заставляли мене старого по-гусячому ходити навприсядки по камері, закладали мої пальці в одвірки і притискували їх потім дверима, вставляли поміж пальці олівець, а потім стискували своїми катівськими руками мою руку, а олівець нахиляли поперек пальців то в ліво то в право. Ось вже скоро два місяці, як я підписав, а ще і до цього часу не можу добре шиї повернути, так кат лупив мене в потилицю...

— Ні! Я не дамся їм бити! Я горлянки їм повириваю! — рішучо кричу я.

— І що ви один їм зробите? Коли двоє невпораються з вами, то їх буде десятеро. Що ви їм зробите? Вони всі п'яні як свині, озброєні пістолями, а ви? Я б вам радив від душі зберегти себе і зразу підписати все, що вони будуть вимагати. Підпишете ви чи ні, — це у них не відграє жодної ролі, однаково засудять. Я це вже другий раз у в'язниці. Перший раз дістав 5 років концлагрів за православну церкву. В церкві я був старостою. Попа, дяка, псаломщика і мене разом заарештували і разом заслали аж на Таймирський півостров... — сказав дідусь і глибоко задумався.

І я бачу по його глибокій задумі, що перед його очима стоїть той жахливий Таймирський півострів, куди і крук ніколи не завітає.

— Ну, а тоді вас теж так-само мордували? — запитав я його.

— Ні, „ті" то—ді не мордували. Тоді нас — „політичних" садовили в спільні камери з криміналістами, і ті нас мордували з ранку і до вечора. Буквально не було того дня, щоб ті злодії залишали нас в спокою. Тюремна адміністрація не звертала жодної уваги на ці мордування. Один раз я попробував поскаржитися самому шефові тюрми, то він так визвірився на мене, так закричав, що я опісля дуже жалкував, що поскаржився, бо тоді злодії так мене покалічили, що цілий місяць лежав в тюремному шпиталю. Думав, що вже не виживу.

(Дальше буде).

Таємнича смерть Жданова

(Докінчення зі стор. 2-гої).

СССР., за „здобутки жовтня" як вони казали. Бо ж помпезний 5-літній плян Сталіна по перебудові СССР цілком провалився. Сільське господарство внаслідок п'ятирічки, все було зруйноване. За тих п'ять років у цілому Советському Союзі побудовано всього кілька заводів, більшого значення, що виробляли поганої якости трактори та автомашини. Зате цей плян, що не дав нічого, був оплачений велетенськими жертвами. Одна Україна заплатила за цей плян кількома мільйонами людського життя. А інші республики теж. Ото ж козир був у руках всеї опозиції, що казала: „Ось бачиш, тов. Сталіне, до чого ти нас привів, до чого ми прийшли під твоїм геніяльним керівництвом". Сталін це дуже добре розумів. Та відступати йому назад вже було нікуди. Відступити йому назад, це означало уступити з посади генерального секретаря, з посади боса партії, з тої посади, за яку він стільки хитро й криваво боровся зі своїми ривалями, після смерти Леніна. Це, звичайно, було не в характері Сталіна. Отож, хтож був тоді серед вищих партійців найнебезпечнішим? Певно, той, хто мав найбільший вплив серед партійців, той, хто раптом не погодившись зі Сталіном міг повести велику більшість партійної маси та й самого ЦК за собою. А таким був, таким являвся Кіров. Нам невідомо, чи Кіров мав якісь приватні дискусії зі Сталіном на тему тодішньої політики партії. Це історія відкриє пізніше. Але треба думати, що мав. Та й партійні тодішні чутки підтверджували, що він мав навіть тертя зі Сталіном. Може б він ніколи й не відхилився від генеральної лінії партії, але Сталін, зі своєю азіятською недовірливістю побоявся й на цей раз також дуже впливового, а значить небезпечного противника. Крім цього треба було якусь зачіпку, щоб почистити ряди партії від всіх отих „ухильників", що на той час їх була в партії загрозлива кількість. Тому цілком невипадково 1. грудня 1934 року в Ленінграді пролунав постріл, що вбив Кірова. Що в ту аферу з убивством Кірова був замішаний Сталін це беззаперечно. Так, „невозвращенець" Олександер Бармін, бувший посол до Греції в ті дні, та людина, що стояла близько до кремлівського середовища, в своїй книжці „Один з тих, що лишився в живих" (вид. 1945 р., Ню Йорк), свідчить, що на розслідування вбивства Кірова виїхав сам Нарком НКВД Ягода. Крім того, що сам Ягода стояв близько до цього вбивства, за дорученням свого „боса". Ото ж він виїхав не стільки „розкопати" ту справу, як „закопати" її учасників та всі сліди. Отже можливий риваль Сталіна був уже мертвий. Певно, що його можна було б і „тихо" вбрати з політичної арени, можна було отруїти, а потім „оголосити, що вмер на „удар" і справі кінець. Але на цей раз Сталінові був потрібний постріл. Треба було якогось „мітичного" білогвардійця Ніколаєва, що доречі навіть за тодішніми звідомленнями самого Советського уряду, та й по фотах було видно, що був молодим хлопцем. Ото ж яким чином він міг зробитися білогвардейцем? Але цього треба було Сталіну, щоб пов'язати того Ніколаєва зі старою інтелігенцією, що беззаперечно чесно, навіть віддано працювала на всіх ділянках над відбудовою та перебудовою зруйнованої громадянською війною країни. Ніколаєва треба було хоч і „мітичного", але як живу людину, щоб пов'язати з живою опозицією.

Але ж цілком логічно, як би і був, направду такий Ніколаєв (він був направду й його навіть суд судив, але советський), то за логікою він мав би бути пов'язаним з якоюсь одною групою „ухильників", що нараховувала бодай сотню тисяч прихильників. Але ж після цего пострілу, та за цей постріл помордовано, розстріляно та вивезено на Соловки, до Сибіру мільйони людей. Сюди, до цих потерпілих належали найрізноманітніші шари населення „необ'ятной родіни", починаючи від ливарників, слюсарів та ковалів з заводів і кінчаючи двома десятками українських письменників, що зараз таки, після пострілу, були заарештовані в Харкові та Києві. Для всіх це був очевидний абсурд-звязок між сотнями тисяч ливарників, селян, різної інтелігенції, поетів, письменників та вбивством Кірова. Але Сталін знав, що незадоволення його невдалою й брутальною політикою було таке велике й не тільки в партії, але й серед найширших слоїв „необ'ятної родіни". Він знав, що кого б НКВД не покарало, кому б „меч пролетарської революції" ЧК-ГПУ-НКВД й невідрубав голову, то хоч він, покараний і не згрішив на ділі проти генеральної лінії (читай проти Сталіа), та в думках він був грішний. І цього було досить, щоб карати всіх підряд, а не тільки якихось „ухильників". Треба думати, що коли б Сталін тоді не думав, що йому ще будуть потрібні раби для виконання його божевільних замислів, то він в своїй жадобі крови скарав би ще більше. Потім через три роки знову прокотилася жахлива хвиля терору по всій країні. Знову винищувалися незадоволенні, але цілком невинні. На цей раз був знищений і перший помічник Сталіна у всяких темних вбивствах. Він (Ягода) забагато знав, і він свою справу зробив. На зміну йому прийшов ще більш кривавий Єжов, бувший приватний секретар Сталіна. Він знову, за розпорядженням Сталіна та після фарсових судів над Бухаріном, Риковим, П'ятаковим і інш. пройшов по всій „нeбб'ятной родіне" зі своїми окровавленими „єжовськими руками". Знову мільйони закатованих та висланих, знову ріки сліз та крови. Єжовщина потім також скінчилась разом з самим Єжовом, що теж певно забагато знав про свого „боса" Сталіна. Потім таємнича смерть старих „вірних соратників" Куйбишева та Орджонікідзе, що померли від „ударів" (але яких??). І тепер Жданов.

Беззаперечно, що цілком не випадково закордонний світ, всі видні дипломати й журналісти світу, вбачали в Ждáнові першого наступника, спадкоємця Сталіна. Так. Це невипадково. Бо Жданов, як і Кіров серед всіх тих, що є в Кремлі й поза ним, був весь час найздібнішим „апостолом" російського комунізму. Це він, як і Кіров був секретарем обкому партії міста „колиски, цитаделі" пролетарської революції, це він був керівником всеї оборони цього міста, обложеного німцями й не віддав його німцям. Це він був на найвідповідальніших таємничих місіях по „звільнених" чи підкорених країнах. Це він, врешті був організатором та керівником відродженого комінформу.

І саме тепер після цеї війни виринуло для Росії кардинальне питання: Що робити? Чи використовуючи руїну, голод й безладдя в Европі прямувати зараз, без передишки, до світової гегемонії, не зважаючи на розруху та безладдя в своїй власній країні? Чи зачекати, зробити якийсь порядок в себе дома, в СССР? Але чи не буде це фатальна передишка саме для самого СССР?

Це питання, беззаперечно, дискутувалося, ще й сьогодні дискутується в найвищих сферах большевицької партії та в Кремлі. Більше того, в партії по цьому питанню напевно йде сильна боротьба. І можна думати, що жертвою оцеї боротьби й є смерть, можливого риваля Сталіна, Жданова.

Бо, чи не прийщов Жданов, після дуже неприємного, ба навіть фатального, як що він поглибиться, відколу Тіта від Комінформу, після розколу рядів польської партійної верхівки в Варшаві, де був так би мовити народжений або відроджений Комінформ, до висновків, що треба в тих нових обставинах, в яких опинився Сов. Союз, загарбавши так багато і таких різних по своєму культурно-технічному рівню країн, бодай тимчасово, бодай незначуче змінити там курс політики Советського Союзу? Що такі допущення є можливі, це доказує сама історія панування, або диктатури Сталіна над комуністичною партією в Росії, де він завжди мав противників або опонентів до своеї політики, в рядах верхівки партії, когось найздібнішого, а значить і найсильнішого й найнебезпечнішого. Що Жданов свої погляди вияснив Сталіну чи його джурі Молотову, це цілком можливо. Що це могло бути загрозою для Сталіна, або принаймні він її вбачав, це теж можливо. І тому Жданов повинен був смерти від „удару" (якого?). Закордонні знавці Сов. Союзу твердять, що смерть Жданова, безперечно, є виявом таємної боротьби в рядах кремлівської кліки, і що можливо як і смерть Кірова потягне за собою криваву чистку в рядах партії та по всьому незадоволеному Советському Союзі. Найближчий час покаже це.

І. К-ів.

Щоденник Ґебельса

(The Goebbels Diaries — 1942-1943, Edited, translated and with an introduction by Louis P. Lochner. Doubleday, 1948, стор 566).

Що насправді думали чи думають такі світові обманці, як Гітлер, Сталін, Ґебельс чи Молотов, це дійсно інтересно.

Не знаємо, як довго ще прийдеться ждати на образи правдивого обличчя Сталіна, чи Молотова, намальовані ними самими. Автопортрет дійсного керманича Німеччини у час війни, коли Гітлер був усеціло відданий фронтові, та з його руки неретушовані сильветки Гітлєра, Ґерінґа й інших апостолів націзму, можемо вже найти у щоденнику Ґебельса.

Шкода тільки, що той щоденник не попав усеціло у руки читачів. Обіймає він тільки рр. 1942-43 і то невповні. У свойому шалі нищення і безглуздій тупості московські вандали нищать навіть те, що могло б мати безцінну вартість і для них самих. Так і тут. Лиш порозкидані уривки Ґебельсового щоденника удалось позбирати якомусь німцеві на подвірі німецької державної канцелярії і таким чином вони частинно спалились. Щоденник той писав Ґебельс щоденно, дуже точно, навіть у дні найгарячіших бомбардувань Берліна, осінню 1943 р. якраз і тому він має велику історичну вартість.

Те, про що у час війни тільки тривожливо перешіптувались люди, що жили під німецькою окупацією, про ворожнечу між Вермахтом і СС, про наставлення зрадити Гітлера у ґенералів, про взаємні непорозуміння між такими найвищими божками націзму, як Розенберґ, Ґебельс, Рібентроп, Лєй, Кох, яких тільки страх перед фюрером тримав у співпраці, на тлі щоденника виринає дуже релефно. Зі слів Ґебельса бачимо теж, що відношення націстів навіть до союзників, як Італія і Мадярщина, було не менш призирливе як до українців, тільки з тою різницею, що німці хвилево ще рахувались зі своїми союзниками, бо вони уявляли собою ще сяку-таку силу у боротьбі.

Для нас цікавими будуть згадки у щоденнику про Україну і українське питання.

Хоч загально Ґебельс не відступає від прийнятої націзмом лінії нищення України, то він ще настільки реаліст, що бачив, що поведінка німців на Україні йшла по самогубній лінії для Німеччини. Це добре мементо для усіх, хто увійде у стик із Україною.

Вже у дуже ранній стадії німецького походу на схід Ґебельс свідомий, що українці є ворогами режиму. Вже 6. березня 1942. пише у свойому щоденнику, що СД (Служба Безпеки) поінформувала його, що партизанка на Україні росте з тижня на тиждень, що партизани мають зверхну владу на великих просторах, та що національні рухи, особливо на Україні і в балтійських краях, стали більш сміливими, чим можна собі було уявити.

З Ґебельсових слів виходить теж заперечення злобної пропаганди про співпрацю українців із німцями. Дня 11. лютого 1942. він нотує, що українці зовсім не захоплені німцями і вважають їх тільки за менше зло ніж комуну, зпід якої вони щойно вихопились.

Те наставлення українців — „хай і чорт, коби не більшовик!" — характеризує він дальше вірно, коли пише: „Мешканці України спочатку були склонні дивитись на фюрера, як на спасителя і вітали німецьке військо", доки не пізнали що таке націзм. „Це прихильне становище змінилось цілковито впродовж місяців. Ми вдарили москалів, а особливо українців, за сильно по голові нашими методами поведінки з ними. Буком по голові не все переконливий аргумент, а це стосується особливо до українців".

Оте, що українці хвилево раділи, що їх звільними від комуни, але скоро поставились цілком вороже до нового окупанта України, виходить і з іншої згадки Ґебельса. Дня 14 травня 1943. він записує: „Мій співробітник Ляпер переслав мені звіт у справі відносин на Україні. Вони злі. Наша адміністрація і політичні чинники не мають ніякого успіху в заохоті українців до співпраці з нами".

Рівнож із інших висказів Ґебельса, що стверджує у своїй інтродукції, виходить, що німці завдячують у великій мірі свою прогру невмінням розвязки питання поневолених Москвою народів.

Книжка читається інтересно, як великий причинок для зрозуміння подій останньої війни.

Д-р М. Бар.

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Як їх подають советські джерела).

КОЛГОСПНІ МОЖНОВЛАДЦІ

(УБІ). Кореспонденція „Правди" за 17.6.: Заголовок — „Колгоспники набувають автомобілі". У тексті — „Колгоспники Шполянського району (Київщина) набувають на власність автомобілі, радіоапарати, годинники, патефони, швейні машини й другі цінні речі". Коли б далі не читати, можна було б подумати, що на Україні раптом запанував американський стандарт життя, бо подумати тільки: звичайні колгоспники раптом починають їздити власними автомобілями...

Одначе справа виглядає дещо інакше. Йде не про рядових колгоспників, а „колгоспників" у лапках. „Правда" пише далі: „Голова Гигнаївського колгоспу ім. Леніна тов. Поліщук купив особове авто „Москвич".

Це повідомлення „Правди" вказує на явище виростання в советських „соціялістичних" умовах нового типу советської партійної буржуазії, т. зв. совбурів. До цієї категорії належать і господарські службовці включно з головами колгоспів. Советські голови колгоспів — це не вибирані самими колгоспниками такі самі колгоспники, як це ми собі привикли уявляти голову села. Советські голови колгоспів — це призначувані державою службовці з диктаторськими повновластями. Ось що пише про голову колгоспів „Правд" за 20.6.:

„Голова колгоспу наділений великими правами і повноваженням. Він здійснює щоденно керівництво працею артілі і її бригад, провіряє виконання рішень правління артілі" — стільки про права голови колгоспу. Що ж від нього вимагається? „Ставляючи вимоги іншим, — пише далі „Правда" — голова сам повинен бути невтомним боєвиком за дальше зміцнення колгоспного ладу, збільшення трудової дисципліни..." Ось стільки обов'язків голови колгоспу не є представником інтересів колгоспників. Бо мова про збільшення трудової дисципліни" це ніщо інше, як ще більше закріпачення селян.

Боротьба за це закріпачення все ще продовжується. Ось недавно якийсь І. Лаптев присвятив справі дисципліни праці в колгоспах статтю на пів сторінки в „Правді" (224.6.), де м. ін. пише: „Наші успіхи в сільському господарстві були б ще більшими, коли б усі колгоспники працювали чесно, активно брали участь в громадській колгоспній продукції, дбали про збереження громадської соціялістичної власности..." т. Лаптев далі знов не міг минути мовчанкою у першу чергу України, нападаючись на „лінтяїв, порушників трудової дисципліни" в колгоспах України. Як виглядає закріплення „трудової дисципліни" на Україні, видно далі з такого твердження Паптева: „Завдяки великій організаторській праці, переведеній українськими, партійними організаціями на селі, громадська активність колгоспників різко зросла, зміцнилася трудова дисципліна. Коли напр., в колгоспах Ананівськог району, Одеської обл., в минулі роки у весняний період щоденно виходило на працю 3—3,5 тисяч осіб то весною цього року виходило на працю біля п'яти з половиною тисяч осіб. Аналогічний стан мається і в других районах колгоспної України". Для нас ясно, що таке збільшення працівного запалу могло бути здійснене тільки коштом притягнення до роботи на полях дітвори й зовсім старих людей. Про організований вихід дітей на працю в полі писала зрештою, нераз советська преса.

РЕСПУБЛИКАНСЬКІ БЕСІДНИКИ В „УКРАЇНСЬКІМ СЕЛІ".

„Ди Дейлі Гом Нюз" (Ню Бронсвик, Ню Джерзі) з 7-го вересня б. р. подав згадку про промову визначного молодого республиканця Малколма Вотсона до українців, зібраних минулої неділі в „Українськім Селі" біля Бавнд Брук, яких число подано на 5,000. Вотсон говорив про Америку як „надію світу" та про те, що комунізм повинен бути стертий з лиця землі. Він розповів теж обширніше про ці гарні враження, які відніс сенатор Смит в часі відвидин українських таборів на скитальщині в Німеччині.

В цій самій газеті (з дня 30. серпня) подано ще про пікнік української парохії в Савт Плейнфилд, на якім промовляв до 2,500 українців Гері Р. Б. Меерс, повітовий голова республиканського комітету в Мидлесекс, переконуючи їх, що при виборах у листопаді треба пердати цілу владу в Вашингтоні республиканцям.

Вже можна замовляти Календар У. Н. Союзу на 1949 рік.

В наступному 1949 році припадає 55-та річниця з дня заложення Українського Народного Союзу. З цеї нагоди Головний Уряд У.Н.С. рішив видати ювілейний Календар-довідник У. Н. Союзу на 1949 рік, що крім звичайних календарних матеріялів матиме теж основні енциклопедичні інформації про У. Н. Союз, про Америку і Україну та про українців у цілому світі і про всі ділянки їх життя та творчости, як теж багатий літературний відділ. Календар вже є в підготовці і мав би появитися вже з кінцем жовтня цього року. До співпраці в його редакції запрошено найкращі українські сили, як теж представників українських громад з усіх країн і континентів. Цей великий Календар-довідник мав би бути дальшим поширенням та доповненням відповідних видань У. Н. Союзу, що появилися досі. Він повинен стати настільною книгою кожного українця в Америці і закордоном, необхідною в праці і надозвіллі. В Календарі кожний українець матиме всі найбільш необхідні інформації і цей Календар подуманий справді як дорадник і розрадник кожного. Незважаючи на великі кошта видання, вартісних матеріялів та багатих ілюстрацій, ціну Календаря встановлено тільки на один доляр за примірник. Проте, з огляду на великі кошта друку і паперу, Календар появиться тільки в обмеженій кількості і тому хто хоче запевнити собі його одержання, повинен негайно виповнити подане внизу замовлення та вислати його разом з належитістю до Адміністрації „Свободи" на подану внизу адресу. Це повинні зробити не тільки члени У. Н. Союзу, але й весь широкий загал американсько-українського громадянства, бо Календар У. Н. Союзу на 1949 рік це буде справді настільна книга для кожного українця. Тільки негайне замовлення може забезпечити вам її одержання. Тому поспішайте з висилкою замовлення.

(Прохаємо витяти, чітко виповнити і негайно разом з належністю переслати на адресу „Свободи").

ЗАМОВЛЕННЯ НА КАЛЕНДАР У. Н. СОЮЗУ НА 1949 РІК

До Адміністрації „Свободи"
P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Я, ______________________, замовляю
(Ім'я і прізвище)

оцим Календар У. Н. Союзу на 1949 рік в кількості ______ примірників і на ту ціль пересилаю чек (моні ордер) на суму $________ як належитість по $1.00 за примірник.

____
Підпис (писати по-англійськи).

Адреса: ______________________

СОН СКИТАЛЬЦЯ СОЛОНИНКИ

Ніби то я вже десь у Старому Краю, в Тлустенькім, рік 1959-тий.

Наче б то не йду межею, а пливу по морі спілої пшениці. Пшеничка, як золото, филями гонить проти мене, гей би кланялася мені. А я теж хилю голову в такт, мов би також кланяюсь набренілому зерном колоссю.

І так радісно і легко мені на душі, наче б удруге на світ народився. Як було колись давно, коли ще малим хлопчиськом гуляв тими самими полями.

Так тихо і соняшно, як у раю.

Аж гульк! над головою запахкотів джет-літак. „Біла зірка — американський" — думаю. Обкрутився над селом і причалив на громадському аеродромі.

Через хвилю чвала, бачу, на коні у мою сторну Чіпка, громадський післанець.

— Пане вуйце! Пане вуйце! гості з Америки! Хочуть вас бачити!

В селі, на майдані сила народу обступила літак і прибувших. Довлюсь і очам своїм не вірю. Дійсно Майк з Райс стріт і Джан з Вестерн евеню.

— Галло! Ґав ар ю? — кричу здалеку.

— Здорві були! Слава Україні! — гукають мені на зустріч гості.

— Слихом слихати, видом...

— Не надіялись оглядати нас тут? Де і нам хоч би приснилось колись як ще 1947 року стрічались під церквою у Шікаґо, що колись відвідаємо вас тут. Як чудо все склалось, ні? А чи не друге чудо, що нам тим літаком не взяло і 6 годин із Шікаґо до Тлустенького?

— Сюр, чудо — кажу. Ще і яке! Ми такі раді, що і голову втратили. Кажіть, що у вас, як поживате?

— Як живеться? Бог би нас побив, коли б нарікали. Аж за добре. Знаєте, як то може бути за добре?...

— Та де брате знаю. На нашій Україні завдяки ворогам іще ніколи „задобре" не було...

— Як би вам хто казав їсти саме масло і сметанкою попивати? То зветься задобре. Таке й у нас. Відколи пристосували по шапах ту атомову енергію, то вже так усього обрід, що жиєш, як у раю.

— Ми про те дещо в газетах читаємо, але відколи ті війни, не дуже газетам і віримо.

— Що тут багато говорити. У нас тепер такі шапи, що з тих атомів все, що хочеш, зробить. Хочеш сталі, щось там покрутять у машинеріях, виходить готова сталь. Хочеш золота, кілько? тону? тисяч тон? — маєш. Хочеш якої поживи? Все можеш мати з тих атомів.

— Ну, а як з роботами? Безробіття?

— З тим троха тробел. Колись юнії файтувались, щоби нарід коротше робив. Нині 5 годин на тиждень, то все. Плата — пустяки. Ніхто на те не дивиться, навіть і не згадує про те. Робота — розривка. А потребуєш чого, бери кілько хочеш. „Кождому по потребам" — як то хотів колись зробити той, що його імя нині навіть згадати гидко. Винищив десятки мільйонів народу і нічо не вдіяв. А у нас тепер завдяки цій атомовій енергії нарід усе, що забагне, має. Лиш, що ніхто не бере більше, як потрафить зужити, бо нащо кому золота, чи якого іншого дзьонку в хаті...

— То ви там тепер всі як мільйонери і ґрафи живете...

— Так виходить. Колись лиш такі пани їздили по купелях, грали ‖ ґолфа чи теніс, возилися по шпацерах і на бомках їм дні минали. Нині всей нарід так живе.

— Рай — кажу.

— Аякже. Так і тлумачуть тепер ксьондзи. Люди так натерпілись в тих І., ІІ., і ІІІ. світових війнах, що відкупили всі свої гріхи, включно з первородним і Пан Біг змилосердившись над бідним людом, відкликав своє тверде „в поті чола робитимеш на хліб насушний" — даючи ту атомову енергію.

— А за старим ладом не банно?

— Молодіж щаслива. Ті як риби у воді! Забави, гульки. ми старі, що прибувши до Америки тому 40 чи більше літ, звикли були робити по 12, а то і 16 годин на добу, що ніколи спочинку не знали, ми тужимо за стариною, з її штрайками, депресіями, босами... Гай, гай добрі були давні часи, хоч часом і як гіркі...

— То добре, що приїхали сюди. Пригадаєте собі дещо старе...

— Як бисте вгадали, Паньку! — зі сльозами в очах каже Майк. Приїхали до вас на вікейшен на роботу. А дайте нам робити так хоч по 16 годин на добу, тепер жнива. За платню ми не питаємо...

— Що те, то вже ні! — кажу, На Україні не дамо нікому даром робити. Дістанете по карбованцеві і 3 шаги на годину, як я колись 1947 р. діставав у Шікаґо на старт, по тижневі 5 шаґів рейз, а там побачимо. Але панове, ми тут заговорились, а ви десь і голодні з дороги...

Взяв я гостей у хату, поставив вишнівки, добув торішного сала з бочки, витягнув з печі борщу, пирогів, голубців та ще всякого українського добра.

Гості не могли налюбуватись.

— Забули у нас уже люди варити такі добрі речі. Ніхто не хоче заходитись біля горшків. Ликнеш пілюлю і дец ол. Гей добрі були давні часи, часи борщу і вареників...

— Ну, а чим по тих пілюлях перепрашею...?

— І на то є спосіб. Купується в драґшторах такий штоф, наїшся того і орайт!

Люди були дуже раді гостям. Гості мусіли ходити від хати до хати в гостину, про роботу не було і мови, кождий хотів натішитися ними у себе.

Якось у неділю зробили їм велике приняття.

Головним тостмастром був я, головними промовцями Майк і Джан.

Людям нашим сльози з очей капали, коли слухали, як то український нарід мучиться там з роскошів. Хоч другим аж слинка з рота текла, коли чули про те лежане життя.

В своїх промовах гості згадали і про ту велику політичну боротьбу, яка йде щодо тої атомової енергії, як то републикани за всяку ціну хочуть перевести в конгресі атомову прогібіцію, але є в меншості і нічо проти демократів не вдіють. Кажуть, що відколи нема бідних, багатії стратили всей смак життя і то правда.

Розповідали теж, як там нарід жадний усе чогось нового, яку велику радість можна зробити, коли кому післати через КАРЕ чорного хліба або які старі лахи, у яких там люди показують представлення, як то живеться у Старому Краю і мають лаци фони.

Після гостей забирало слово багато знаних патріотів і всі закликали нарід допомагати роскошуючим.

Ще не скінчились промови, як уже показались поважні докази серіозного і патріотичного підходу до справи допомоги.

Ось група патріотів з того кінця села заявляє, що вони для реалізації великого діла заснували вже „Український Допомоговий Комітет".

Ще не пролунала під грімкі оплески приявних ця заява, коли встає лідер тамтого кінця села і проголошує, що їх кінець також не остав позаду і створив для тої самої мети „Американський Допомоговий Комітет".

А що український нарід був усе від віків за злукою і обєднанням, то лідери обох комітетів скоро порозумілись і оприлюднили обєднання обох комітетів під назвою „Злучений Український Американський Допомовий Комітет".

Перший президент того ЗУАДК д-р Наган у своїх навіяній великим ентузіязмом і вірою у благородне діло промові приобіцяв зібраним, що він негайно виїде літаком у Новий Світ, обійде всі місця скуплення українців, щоб зібрати з першої руки інформації про потребу і розмір допомоги та навязати контакти з владою. Подав при тому до відома, що акція не обмежиться тими його інформаційними поїздками, та що для сталого звязку і представництва він вишле туди постійного представнико комітету д-ра Струка.

Фінансовий секретар комітуту під грімкі оплески приявних заявив, що він знаючи українську жертвенність є певен, що зібраних фондів стане не тільки на оплачення платень і поїздок, але може навіть залишиться і якась невеличка сума на саму допомогову акцію. Коли б врешті і не лишилось нічого на ту ціль, то це неважно, бо і так там люди допомоги не потребують, а все робиться тільки для фонів.

На заклик президента, щоб започаткувати допомоговий фонд, зібрані зложили таки зараз на салі: Я, Панько Солонинка — 2 карбованці, Гаврило Мазниця і Петро Китастий по 1 карб., а решта зібраних у числі 365 осіб зложили разом 16 карб. і 87½ шагів. Подрібний, повний виказ жертводавців появиться на другий день у обласній газеті „Воля" разом із ентузіястичним описом зборів.

Не забули зібрані і про політичну сторінку діла. Водночас зі ЗУАДК зорганізувався і „Український Парляментарний Комітет", якого завданням буде боротьба за прогібіцію атомової енергії з уваги на віковічну любов українського народу до свобідно виконуваної найчорнішої і найважнішої роботи, яка зникла від часу панування тої енергії.

Тому, що справа дійсно пекуча, бо нарід знидіє без важкої, чорної роботи, схвалено зібрати на ту акцію окремий фонд — 50,000,000 карбованців, у найкоротшому часі, а найпізніше до 25 літ, при чому збірка для започаткування фонду принесла рівнож ненадійно високу суму 7 карбованців і решту дрібними. Виказ жертводавців появиться також у тій самій газеті.

Конкретний плян праці того комітету зясував зібраним президент п. Шелестейко, якого промова викликала рівнож пів годинну бурю оплесків. Приявні довідались, що комітет м. і. видаватиме для скріплення своєї роботи спеціяльний Бюлетин на одній сторінці формату листівки, мовляв люди стали ліниві читати більші публікації. Президент заявив теж зібраним, що покладає велику надію на допомогу в акції від держави Ізраїля, з вдячности за визнання УКК в 1947 р., так що УКК був тоді третім з черги, що визнав ту державу.

Не забуто на зборах і про допомогу вченим. Чи може свобідно розвиватись наука там, де люди запаморочені тільки питаннями атомової енергії — кричав запалено проф. Вусатий. Треба конечно висилати афідейвіти і спроваджувати вчених на Україну.

Вже сонце сходило, як предсідник зборів оголосив порядок нарад вичерпаним. Грімким „Ще не вмерла" закінчено ці надзвичайної ваги збори.

Пісню цю відспівано так гомінко, що... я пробудився.

Над моїм ліжком календар показував 1. січня 1949. Прикра була свідомість повороту від 1959 до 1949 року.

На столі біля ліжка гори листів від земляків з Німеччини і Австрї з благаннями про афідейвіти, пачки, якусь поміч...

Гей, коли б то так дійсно в Тлустенькім, як же легше було б е діло перевести.

Паньо Солонинка.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Доклади д-ра В. Безушка.

До Филаделфії завитав на кілька днів д-р Володимир Безушко, проф. Вільного Українського Університету на еміграції в Европі, перед війною в Празі, а по війні у Мюнхені, а тепер професор модерних мов на університеті св. Ксавера в Сінсінаті, Огайо.

З нагоди свого побуту в Филаделфії, д-р В. Безушко прочитає дві лекції для учениць Академії св. Василія Великого в Факс Чейсі, біля Филаделфії, в неділю 12. вересня. Перша лекція на тему: „Герієт Бічер Стов й її твір „Хада Дядька Томи" — буде прочитана по українськи. Друга лекція на тему: „Аркадій Любченко і його Вертеп" буде прочитана по англійськи.

На суботу вечором, 11. вересня, д-р Безушко дасть лекцію в Филаделфії, в домі Горожан, при 847 Н. Френклин вул. на тему: „Василь Королів-Старий — зразковий еміґрант, чи новітний маляр-Алімпій".

По всіх лекціях буде дискусія.

The Bridge That Isn't There

This 11th Airborne Division demolition crew in Japan has just detonated a charge of explosives in blowing up a bridge during tactical training courses. These men are receiving the finest training available, and will become efficient, well-trained soldier-specialists. Men on occupation duty, as well as elsewhere, have excellent opportunities for careers with a future in the U. S. Army.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членниць, що три-квартальні збори відбудуться в суботу, 11. вересня, в У. Н. Домі, 517 Паллетт ул., точно в год. 7:30 ввечір. Взиваємо всіх членів прийти на час. Будуть товариські справи до вирішення. — За уряд: М. Галькевич, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 270, відбудуться в середу, 15. вересня, в год. 7:30 ввечір, в У. Н. Домі. Просимо всіх членів і членниць явитися на означений час, бо маємо важні справи до рішення. — В. Бутковський, рек. секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Сестр. Любов, від. 37, повідомляє всіх своїх членниць, що три-квартальні збори відбудуться в четвер, 16. вересня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 214-216 Фултон ул. Просимо прийти на означений час, бо буде звіт контр. комісії і інші важні справи до полагодження. Просимо приєднувати нових членниць і вписувати свої діти до У. Н. Союзу. — За уряд: А. Поланична, предс.; А. Ґенеґа, кас.; А. Гнатюк, секр.

ПОШУКУВАННЯ

ПОШУКУЄТЬСЯ ЛЕОНА МЕЛЬНИЧУКА з Яківки, Ковель. Має бути десь у Ню Йорку, торгує пірям. Пошукує його „ЧАЙНИКОВИ", яких лист є у

Miss ANNA FENCHYN,
17 E. Elizabeth St., Tarrytown, N. Y.

Родина о. БАНАХА ТЕОДОРА шукає МУЗИКУ ОЛЕКСУ з Глинська, пов. Жовква. Прошу дуже написати до

БАНАХ ОЛЬГА
Innsbruck, Reichenau, Baracke A/4, Austria

ТАРЗАН, ч. 1925. Ґідзел шукає закладників.

Серд темряви здезорганізована сторожа не була в силі ставити опір затверділим в праці невільникам. Швидко всі розбишаки погинули, або попали в полон.

Одначе приведений до божевілля капітан сховався в корчі, побачивши, який оборот взяла справа.

Нагло появилася Неда зпоза скелі й почала гнати до печери.

Ґідзел зрозумів, що колиб її схопити як закладницю, він міг торгуватися за своє життя.